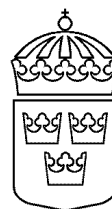

Riksdagens protokoll

1999/2000:49

Torsdagen den 16 december

Protokoll
1999/2000:49

Kl. 18.00 – 19.37

1 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Ingrid Näslund* (kd) anhållit om att bli entledigad från uppdraget som ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 februari 2000.

Kammaren biföll denna anhållan.

2 § Ledighet, m.m.

Talmannen meddelade att *Lars U Granberg* (s) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 18 december 1999–29 februari 2000.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Bengt Niska* (s) skulle fortsätta tjänstgöra som ersättare för *Lars U Granberg*.

Talmannen meddelade att *Carl Bildt* (m) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 1 januari–6 maj 2000.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Margareta Cederfelt* (m) skulle fortsätta tjänstgöra som ersättare för *Carl Bildt*.

3 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen anmälde att *Karin Pilsäter* (fp) den 29 december skulle återta sin plats i riksdagen varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Bijan Fahimi*.

4 § Meddelande om särskilt anordnad debatt

Anf. 1 TALMANNEN:

På begäran av Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna anordnas en särskild debatt med anledning av Telia–Telenor-affären måndagen den 20 december kl. 12.00.

Debattregler kommer att delas under morgondagen. Anmälan till talarlistan bör ske senast i morgon fredag den 17 december före kl. 16.00.

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

5 § Statsbudget för budgetåret 2000

Föredrogs

finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU10

Statsbudget för budgetåret 2000 (prop. 1999/2000:1 delvis).

Kammaren biföll utskottets hemställan om att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 2 PER UNCKEL (m):

Fru talman! Riksdagen ska om en liten stund fatta beslut om nästa års statsbudget. Detta beslut kommer att fattas i skuggan av ett tumult i ett av staten ägt bolag som saknar motstycken och paralleller i Sveriges moderna historia. Effekterna av den tilltänkta affären mellan Telia och Telenor är också en integrerad del av den budget som riksdagen nu ska ta ställning till. I budgeten finns en icke föraktlig post bokförd som försäljning av statlig egendom. Det är en post som i betydande utsträckning äger samband med den tilltänkta fusionen mellan de två bolagen.

För en stund sedan meddelades det att denna fusion inte blir av. Jag måste utgå från att de uppgifter som gör detta gällande nu är sanna. I sak är det bra att affären inte genomförs eftersom fusionen från början inte borde ha genomförts på det sätt som regeringen ville.

Att hävda detta innebär inte att man anser att det är fel med företagsfusioner i Norden. Tvärtom kan sådana vara gagneliga både för Norden som sådant och för de intressen som fusionen är ägnad att främja. Men när företagsfusioner genomförs såsom vore det stater som skulle samarbeta är misslyckandet oundvikligt. Det går inte att göra affärer med politikens metoder.

Det kan säkert hävdas att det begåtts många mänskliga fel i det förstadium till Telia–Telenor som nu går mot sitt slut. Kanske var det fel vd. Kanske var det fel styrelseordförande. Kanske var det fel vice ordförande, fel styrelse eller fel direktion i övrigt. Men viktigare ändå är att det avtal som dessa människor hade att arbeta utifrån med nästintill oundviklighet ledde till det sammanbrott som dess konstruktörer i dag också tvingas redovisa.

Det är mycken skada som har åstadkommits under den tid som nu har varit. Företagens värde är lägre än vad som skulle ha kunnat vara fallet. Våra gemensamma länders anseende i omvärlden har tagit skada av det som har hänt. I dag säger framstående företrädare för en av de två

börserna att attraktionskraften för de nordiska börserna i framtiden inte kommer att vara vad den kunde ha varit.

De anställdas trygghet och framtidstro har tagit skada. Och det på ett mänskligt plan kanske viktigaste av allt är att relationerna mellan två närstående folk har fått sig ett par rejäla törnar. Plötsligt verkar det ha blivit *comme-il-faut* att tala illa om norrmän i Sverige och om svenskar i Norge.

Nu ska Telia gå vidare på egen hand. Men rimligen måste det ske med stöd av andra än de som försatte företaget i den situation som nu exploderat. Ansvar för det som nu har hänt finns inte längst ned i organisationen utan högst upp.

När riksdagen debatterade denna fråga i början av förra året framhöll Göran Persson vilken utomordentlig affär Näringsdepartementet då var på väg att slutföra. Hur fel har det inte visat sig att Göran Persson till slut hade! Till slut är rimligen bevisen också så överväldigande att det för dem som var närmast ansvariga borde börja dra ihop sig till personliga slutsatser. En trappa städas alltid med början på de översta trappstegen.

Det gäller desto mera som varningar knappast saknades om var den tilltänkta fusionen skulle komma att bära hän. Allt – bokstavligen allt – som nu redovisas redovisades av andra för ett år sedan. Det var lätt att lyssna. Det var lätt att ta intryck. Men det lyssnades inte och intrycken uteblev.

Fru talman! Det som nu har hänt rör den största företagsfusionen i Norden. Som fru talmannen anmälde har de fyra borgerliga partierna krävt att detta måste få bli föremål för en särskild riksdagsdebatt.

Den politiska misskötseln av ett av Sveriges viktigaste företag är allvarig i sig. Men den blir ännu allvarigare eftersom den förefaller att ingå i en allmän tendens med innebörden att den politiska agendan alltmer ockuperas av frågor om vad regeringen och dess företrädare inte borde ha gjort. Knappt hade Sydafrikadebacket ebbat ut förrän telekrisen nådde sitt högstämnda crescendo.

Det sker samtidigt som alltför vanliga människor i sin vardag ropar efter politiska initiativ som däremot *inte* tas. I den gångna veckan har en av våra stora Stockholmstidningar rapporterat om fanflykten inom polisen i Stockholm till följd av arbetsvillkor som de inte längre anser sig kunna leva med. Konsekvenserna kan var och en själv räkna ut. Det som redan är otrygghet i Storstockholm och andra delar av vårt land kommer att tillta när det inte längre finns medarbetare nog för att värna det mest centrala av allt.

Den gångna hösten har varit full med rapporter om hur det ser ut i Sveriges skolor – om hur ungdomar lämnar skolan utan grundläggande kunskaper, om hur en regering vägrar att ens se och erkänna att det är kris i våra unga människors uppväxtvillkor.

Fru talman! Så här kan inte Sverige styras. Vi moderater kommer att göra vad som på oss ankommer för att ge företag i allmänhet och Telia i synnerhet de bästa arbetsmöjligheter. För Telia innebär det en snabb avpolitisering och en snabb anpassning till de villkor som andra företag i samma bransch världen över nu arbetar under.

Vi kommer i den fortsatta diskussionen om det som har hänt att hävda betydelsen av att politiska misstag också måste följas av politiskt ansvar. Vi kommer att för alla som har tröttnat på Sveriges nuvarande styre er-

Prot.

1999/2000:49

16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

bjuda ett alternativ som ger hopp och möjligheter i alla vanliga människors vardag.

Den höst som nu är till ända kommer inte att gå till historien som någon höjdpunkt i vår civilisation, trots att dagens budget vill ge bilden av ett land med vinden i ryggen. Sverige är värt en bättre regering än den vi har. Ju fortare en sådan kan erbjudas, desto bättre för vårt lands framtid.

Anf. 3 MATS ODELL (kd):

Fru talman! Bara ett mirakel kan väl nu rädda den fusion mellan Telia och Telenor som skulle ge 95 miljarder kronor i den budget som vi snart ska fatta beslut om. Men fiaskot med den svensk-norska telefusionen är bara det senaste i en lång rad av motsvarande fiaskon. Det ena regeringsinitiativet efter det andra stiger upp som en sol men går allt oftare ned som en pannkaka. För att spara tid överlåter jag åt kammarens ärade ledamöter att själva erinra sig ett antal övriga misslyckanden som ligger bakom. Runt Rosenbad och alltför många andra departementsbyggnader faller nu, bildligt talat, dessa pannkakor ned i drivor.

Misslyckandet med privatiseringen av Telia slår också med full kraft in i den statsbudget som riksdagen nu ska fastställa. Regeringen har tagit upp en pott för försäljning av statlig egendom om 95 miljarder kronor. Huvuddelen av de inkomsterna skulle komma från en försäljning av Telia–Telenor. Det har statssekreteraren i Finansdepartementet just informerat finansutskottet om.

Riksgäldskontorets chefsekonom Lars Hörngren säger i dag till Finansstidningen att vid en utebliven privatisering av Telia kan vi näst intill utgå ifrån att vi hamnar på minus igen och att statsskulden återigen ökar. Mot denna bakgrund tycker vi att det är minst sagt anmärkningsvärt att majoriteten i finansutskottet t.o.m. vägrar att ta in en kort passus i sammanställningen av statsbudgeten som antyder den monumentala osäkerhet som numera vidlåder siffrorna.

Vi kristdemokrater har därför tillsammans med Folkpartiet, Moderaterna och Centern fått foga ett särskilt yttrande till betänkandet, där vi fäster uppmärksamheten på den här osäkerheten.

Fru talman! Det som vi i dag ser är ett oprofessionellt och i allt väsentligt självförvällat misslyckande för regeringen och framför allt för näringsministern. Den ursprungliga fusionstanken var nog inte främst affärsmässig. Nej, regeringen sökte en politiskt korrekt partner som kunde blanda bort de känsliga privatiseringskorterna. En privatisering av Telia på egen hand är ju sedan länge politiskt bannlyst. Däremot verkar en privatisering föregången av en sammanslagning med en annan statlig teleoperatör av någon för mig outgrundlig anledning ideologiskt acceptabel bland de röda fanorna. Jag måste säga att det inte är alldeles lätt att fånga logiken i den tanken.

Fru talman! Näringsdepartementet skulle bli ett superdepartement. Det steg också upp som en sol med två pratglada ministrar. Efter ett år återstår nu två vinddrivna väderkvarnar, som mest mal ord och löften. Superdepartementet har nu misslyckats med det allra mesta, från att infria löftena till landets småföretagare till att sköta sina uppgifter i de sex ministerråd inom EU som man har ansvaret för.

Så har nu också flaggskeppet, Telia–Telenor-fusionen, gått i kvav med den svenske superministern på kommandobryggan. Bakgrunden är oskicklighet i kombination med en missvisande ideologisk kompass.

Fru talman! Det är inte möjligt för denna regering att bara fortsätta som om ingenting har hänt efter alla fiaskon och misslyckanden. Statsministern borde utnyttja juluppehållet till en rejäl ombildning av regeringen inför återstoden av mandatperioden och, om det nu är möjligt, komma tillbaka med ett starkare lag.

Fru talman! Den statsbudget som vi nu ska anta lär inte överensstämma med dagens nya verklighet.
(Applåder)

Anf. 4 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag vill ta till orda i anslutning till det särskilda yttrande som de borgerliga ledamöterna har fogat till det här betänkandet. De oroar sig där för de ekonomiska konsekvenserna av ett sammanbrott i Telia–Telenor-affären. Sedan det särskilda yttrandet lades fram har bekräftelse kommit att denna affär har brutit samman. Det är en berättigad oro, eftersom socialdemokraterna har haft en väldig blockering inför tanken att privatisera Telia som det är. Jag tittade i protokollet från en debatt som vi hade för knappt ett år sedan, den 20 januari, och såg att Göran Persson då bl.a. sade så här:

”Sälj Telia, säger Lars Leijonborg. Aldrig. Det skall vara kontrollerat av offentliga instanser, gärna i samverkan med ett annat nordiskt land som har en god tradition på det här området.”

Det är ju just den inställningen som i dag lett fram till ett så pinsamt och för alla skadligt resultat.

Det är ändå inte statsfinanserna som jag framför allt tänker på i detta ögonblick. Vi måste fokusera på Telias anställda och på Telias möjligheter att förbli ett framtidsföretag. Det är ett skräckscenario att den inkompetens som vi har sett exempel på den senaste tiden också ska få gälla Telias fortsatta skötsel. Då kan den strid vi nu ser också bli en akut kris för Telia.

Telia måste få en ny start, och den måste innebära – det är nu min och många andras övertygelse – en privatisering av Telia. Telia skulle kunna bli en utmärkt folkaktie, som många svenskar skulle vilja äga. Det bästa sättet att få stadga åt den nystart Telia nu behöver är att fatta beslut om en börsintroduktion av företaget.

En annan viktig punkt är att den här fusionen nu avvecklas i värdiga former. Det vi har sett den senaste tiden får inte fortsätta. Skilsmässan måste äga rum på ett rimligt sätt, och på ett sätt som också sparar så mycket pengar som möjligt för de ingående företagen och staterna.

Slutligen vill jag säga att ansvarsfrågorna kring detta måste redas ut. Vad var det som gick snett? Vilket ansvar har Göran Persson? Vilket ansvar har Björn Rosengren? Hur kunde det som skulle vara en affärsuppgörelse förfalla till rena pajkastningen mellan två nordiska broderfolk, som på många sätt står varandra så nära? Denna ansvarsprocess måste drivas ganska snabbt, så att inte den står i vägen för den rekonstruktion och börsintroduktion av Telia som nu är absolut nödvändig. Men så snart dimmorna på slagfältet har skingrats bör riksdagen återkomma till ansvarsfrågorna. Vi har bedömt att det redan nästa vecka

Prot.
1999/2000:49
16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

behövs en ordentlig debatt omkring vad som har förevarit, och jag är glad att beslut om det har fattats.

Det som har skett bör inte upprepas, och framför allt måste all kraft sättas in på att de tiotusentals anställda i Telia, som nu oroar sig för sin framtid, ska kunna känna att det politiska systemets inkompetens inte kommer att fortplanta sig i ytterligare missgrepp. Nu ger vi Telia chansen till en ny start, förankrad i det svenska folket med en folkaktie och med en professionell ledning.
(Applåder)

Anf. 5 AGNE HANSSON (c):

Fru talman! Det finns anledning att diskutera den uppkomna situationen i Telia–Telenor-affären utifrån ett budgetperspektiv. Det är väl det vi i första hand ska göra nu. Det får stå alldeles klart att den här affären kommer att spricka. Vi beklagar naturligtvis det från Centerpartiets sida. Det är ett misslyckande, och vi hade naturligtvis hellre sett att det här hade blivit något stort, en styrka och en möjlighet att bygga upp en infrastruktur i Norden bl.a. som skulle gagna alla människor i det här landet, och i Norge också för den delen.

Vad som nu har skett finns det anledning att begrunda, utvärdera och dra lärdom av för framtiden, och vi måste också se framåt. Centerpartiet varnade t.ex. redan vid riksdagsbehandlingen av den här fusionen för att bygga in en konstruktion i avtalet som kräver att man ska behålla en majoritet av aktierna i 16 år. Det här är naturligtvis en prestigeförlust, men jag tycker att läget är mindre lämpligt för en stark polemik, och kanske mera för att samla oss konstruktivt framåt. Vad får det här för konsekvenser? Budgetmässigt blir väl kanske påverkan inte så där våldsam och stor. Vad vi tappar i tempo på statsskuldssidan i form av ränteförluster motverkas förhoppningsvis av att vi får intäkter med avkastning från Telia.

För Centerpartiets del är det viktigt att vi icke tappar tempo i avbetalningen på statsskulden. Vi ser det som viktigt nu att regeringen lägger upp en strategi och en handlingsplan som visar hur utförsäljningarna ska klaras för att klara de mål och den planering som var tänkt i statsbudgeten.

Den kanske viktigaste och besvärligaste konsekvensen av det här är att vi kommer att få problem på telemarknaden och för utvecklingen av infrastrukturen, för IT-utvecklingen och för telekommunikationerna. Där har det hänt mycket sedan riksdagen diskuterade det här förra gången. Nu har vi alltså en situation där det svenska Telia, när nu affären har spruckit, är en atlantångare utan roder där 30 000 anställda finns, och det är alltså viktigt – och jag vill instämma i det Lars Leijonborg sade här – att vi nu snabbt kan få se en rekonstruktion av det här företaget för att sedan göra en utförsäljning.

Med sikte på framtiden har Centerpartiet redan väckt en motion till riksdagen där vi nu kräver att man snabbt rekonstruerar Telia, att man gör en utförsäljning av hela Telia, att man avsätter delar av den utförsäljningen till att amortera av på statsskulden och att man avsätter ytterligare en del till att bygga ut ett bredbandsnät över landet så att hela Sverige kommer att få del av den nya tekniken, vilket ger möjlighet för alla att använda den, så att vi nu vänder den uppkomna situationen till en positiv

utveckling för framtiden där vi kan göra någonting bra åt detta. Jag utgår ifrån att riksdagen välvilligt kommer att behandla Centerpartiets förslag och att det som nu har inträffat, som är ett misslyckande, kan vändas till en positiv utveckling för hela Sverige i framtiden.
(Applåder)

Anf. 6 JAN BERGQVIST (s):

Fru talman! Jag skulle tro att de personer i allmänheten som får tillfälle att på något sätt ta del av den här debatten skulle bli mycket förvånade om de också får chans att titta på det betänkande som ligger till grund för den här diskussionen.

Det betänkande som vi behandlar är ju helt enkelt en sammanställning av statsbudgeten för budgetåret 2000. Finansutskottet redovisar siffrorna i enlighet med de faktiska beslut som riksdagen har tagit nu i höst. Oppositionen kan tycka att besluten har varit bra eller dåliga, men ingen kan förneka att riksdagen faktiskt har fattat de besluten. Det är också förklaringen till att det inte finns någon reservation till detta betänkande.

Jag hemställer att riksdagen beslutar att till regeringen överlämna den av finansutskottet sammanställda statsbudgeten.

Där skulle jag kunna sluta. Mer dramatiskt än så är inte betänkandet. Men eftersom oppositionspartierna uppenbarligen inte tycker att de har lyckats få fram sina argument i debatterna tidigare i höst så kan väl vi då ställa upp och vara samtalspartner i en diskussion.

Men jag konstaterar att en del har velat utnyttja den här debatten och det här betänkandet till att genomföra en generalrepetition av den särskilda riksdagsdebatt som ska ordnas på måndag. Andra har valt att göra allmänpolitiska deklarationer om polisen och skolan, och hos några var det påtagligt att man ville föra fram eländesperspektivet, dvs. hur eländigt allt är och hur dålig regeringen är.

Jag vill erinra om att för nästan precis ett år sedan stod Lars Tobisson i denna talarstol. Med instämmande av Mats Odell målade han utvecklingen i mycket mörka färger. Budgeten var hotad då också. Varslen stod som spön i backen. Vi hade bakom oss en förlorad höst, och vi såg fram emot en förlorad vår. Tillväxten måste skrivas ned kraftigt. Arbetsmarknaden utvecklades dåligt. Det hela gick ut på att solnedgången för svensk ekonomi pågick för fullt.

I dag har vi facit i hand. Nu har vi statistiken både för år 1998 och för större delen av år 1999. Vi kan se i dag att det inte bara var en och annan överdrift, för det kan man väl tåla, utan det var så orimligt grova överdrifter att ni tappar stort i förtroende. Nu är några av er i debatten här på väg att göra om samma misstag och beskriva framtiden i väldigt mörka termer.

När det gäller den fråga som har varit dominerande hittills i debatten, Telia och Telenor, har flera av er försökt hindra att Telia och Telenor går samman. Nu driver ni en skrämsekampanj om vilka olyckor som drabbar statsfinanserna om det går som ni önskar, nämligen att samarbetet inte fullföljs.

Telia är ett stort och viktigt företag för hela vårt land. Telias framtid är en mycket viktig näringslivsfråga. Men det ger er ändå inte rätt att använda den här affären för att skapa någon slags undergångsstämning

Prot.
1999/2000:49
16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

för de offentliga finanserna. Jag tyckte att Agne Hansson på ett bra sätt klargjorde hur det förhåller sig och hade de rätta proportionerna när det gäller budgetsidan.

Verkligheten är den att de offentliga finanserna är i gott skick. Budgetmålen ligger fast. Vi räknar med att få ett överskott på ungefär 40 miljarder nästa år i de offentliga finanserna. Det motsvarar 2 % av BNP. Vi räknar också med att det även nästa år kommer att ske en avbetalning på statsskulden, tvärt emot vad Mats Odell spådde. Han har haft grovt fel tidigare. Vi kan kolla om ett år om det inte kommer att bli så den här gången också.

Mats Odell påstod i går i debatten – det har förekommit debatt i minst två olika omgångar kring de här frågorna tidigare – att det skulle bli ett hål i budgeten på ca 100 miljarder kronor. Jag tror att han använde ordet ”uppemot” 100 miljarder kronor. När han säger så är det de stora överdrifternas politiker som talar.

Inte heller påståendet att det skulle röra sig om räntekostnader på 4–5 miljarder är rätt. När jag har hört utläggningarna om siffrorna undrar jag om det inte är viktigt att vi snabbt och kraftigt förstärker riksdagens budgetkontor så att oppositionspartierna får en hjälp att tränga igenom siffrorna och får förklarat för sig vad de står för.

Jag skulle vilja fråga t.ex. Per Unckel. När moderaterna talar om 4–5 miljarder i räntekostnader – Per Unckel nämnde knappast några budgetaspekter, men det var en viktig fråga i debatten i går för moderaterna: Hur i allsin dar är det framräknat? Vad är det för räntesats? Kan vi få en förklaring till hur ni kan komma fram till en sådan barock siffra? Förklara er, Per Unckel!

Självklart är detta en oerhört dramatisk fråga för företaget. Det är en oerhört dramatisk fråga ur näringslivssynpunkt. Men ur budgetsynpunkt är det faktiskt inte alls så dramatiskt som ni försöker göra gällande. Där vill jag återigen hänvisa till de kloka ord som Agne Hansson sade.

Ur budgetsynpunkt är detta ett mycket mindre problem än exempelvis överskridandet av sjukförsäkringen med 7 ½ miljarder i år. Vi klarade sjukförsäkringen utan att gå in och försämra förmånerna på något sätt. I jämförelse med det överskridandet är försäljningsfrågan inte alls ett så stort problem om man ser det ur budgetsynpunkt.

När man säljer bitar av företag byter staten ut en sorts tillgångar mot en annan sorts tillgångar. Å ena sidan kan staten minska sina ränteutgifter. Å andra sidan tappar staten inkomster från företaget. Det kan ge ett plus för staten, men det kan också ge ett minus. Man kan också tänka sig många fall där det i stort sett går jämnt ut.

Marianne Flinck är Nordenchef för ratinginstitutet Standard & Poor's. Hon säger att synen på statsfinanserna inte förändras av hur Telia–Telenor-affären slutar. Hon säger: Detta påverkar på intet sätt hur vi ser på Sveriges kreditbetyg. Om det inte blir någon försäljning nästa år kommer staten ändå att ha kvar sina tillgångar i Telia.

Det är också så i nationalräkenskaperna och när man beräknar den offentliga sektorns sparande. Då räknar man inte in försäljningsinkomster och inte heller överföringar från AP-fonden och in- och utbetalningar av premiepensionsmedel. Det kan vara värt att erinra sig att trots att det i år inte blev av försäljningar av statsliga företag för 44 miljarder – det var

upptaget 45 miljarder, och det såldes en knapp miljard – förbättrades ändå statens finansiella sparande.

Det visar att hela skräckpropagandan om vad som kan hända med budgeten är grundad på felaktiga utgångspunkter. Jag tror inte att det är någon ohederlighet som ligger bakom. Jag tror helt enkelt, som jag sade förut, att vi kanske behöver förstärka budgetkontoret. Det är kanske där det ligger.

Trots vad ni säger är verkligheten att de offentliga finanserna även i fortsättningen kommer att vara starka och stabila. Därtill kan vi om man tar Arbetsmarknadsverkets bedömningar glädja oss åt att i år, nästa år och år 2001 – är det rätt, Johnny Ahlqvist? – räknar man med att sysselsättningen ökar med ungefär 200 000 människor, närmare bestämt 198 000. Det finns naturligtvis också där en osäkerhet. Det kan slå lite grann åt ena eller andra hållet.

Inför eländestalen om misskötsel och allt fiasko som vi hörde talas om här har vi nu när det gäller den viktigaste sociala frågan vi har i Sverige, jobben, en oerhört positiv utveckling. Det ska vi vara väldigt tack-samma för!

(Applåder)

Anf. 7 PER UNCKEL (m) replik:

Fru talman! Jan Bergqvist började med att säga att svenska folket nog inte skulle känna igen sig om det läste finansutskottets betänkande. Detta är den enda punkt där vi faktiskt är överens. Det Jan Bergqvist beskriver som den gyllene tid som nu är här känner vanliga människor inte av.

När Jan Bergqvist säger att arbetslösheten nu uppenbarligen är nästan borta glömmar han att trots högkonjunktur är mer än 10 % i detta land fortfarande utan arbete. Det är människor som inte känner igen sig när Jan Bergqvist säger att livet är rosenrött.

Det är många människor som inte heller förstår hur det kan komma sig att polisen inte kan komma till deras hjälp när allt i landet i övrigt är så bra. Det är många föräldrar till barn och ungdomar som inte förstår varför krisen i skolan blir värre när allting enligt finansutskottets ordförande i övrigt är som i den bästa av världar.

Nej, de skulle bli förvånade om de läste finansutskottets betänkande.

Frågan om Telia–Telenor ägnar Jan Bergqvist några förströdda kommentarer. Sanningen är, fru talman, att i dag har Nordens största, av socialdemokraterna omhuldade och genomdrivna, fusion på telekomområdet brutit samman. En hel socialdemokratisk företagsfilosofi står inför sin kollaps. Tanken att monopolföretag i statlig ägo skulle kunna finna ett gott förhållande har nu visat sig inte vara möjlig.

Vilka är Jan Bergqvists slutsatser av detta? Drar han någon slutsats för framtiden? Drar han någon slutsats med utgångspunkt i allt det som står på spel, och som så när höll på att gå förlorat därför att socialdemokraterna utrustade sig med stora dövöron när andra varnade? Vad är Jan Bergqvists kommentar till den egna politiken så som den utformades för bara knappt ett år sedan?

(Applåder)

Prot.

1999/2000:49

16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

Anf. 8 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Per Unckel borde föra lite noggrannare anteckningar när han lyssnar på debatten. Jag sade inte att arbetslösheten uppenbarligen är borta. Däremot talade jag om att antalet nya jobb ökar kraftigt – att det är fråga om i storleksordningen 200 000 nya jobb under en treårsperiod.

När Per Unckel talar om elände osv. kan han ändå inte blunda för att när det gäller den viktigaste frågan i varje fall för den svenska arbetarrörelsen, nämligen jobben, så går utvecklingen klart och starkt åt rätt håll. Det är jag väldigt glad över. Detta innebär inte att jag någonsin skulle ha inbillat mig att allt är frid och fröjd. Jag har god kontakt med verkligheten hemma i Göteborg, så jag vet att det finns många problem som vi måste ta itu med.

Jag ställde en fråga till Per Unckel: Hur är de här 4–5 miljarder kronorna framräknade? Kan vi få en förklaring till det, eller möjligen en ursäkt för att det har blivit en felräkning? Hur har detta kommit till?

Det finns väldigt mycket att säga om Telia–Telenor osv. Jag noterar att det har begärts en särskild debatt om detta. Det kanske är då som vi ska ta upp denna fråga, och på ett mer systematiskt sätt. Jag tycker därför att det är fullt rimligt att debatten fortsätter på måndag, vilket i och för sig inte innebär att jag inte kan ha synpunkter på detta. Men vi har alltså en särskilt anordnad debatt om detta på måndag.

Anf. 9 PER UNCKEL (m) replik:

Fru talman! Det var väl synd att Jan Bergqvist inte kan dela med sig av sina synpunkter här i dag, om han nu inte kan vara med på måndag!

Jan Bergqvist säger att det finns mycket att säga. Ja, säg något! Säg något om vad Jan Bergqvist själv gör för utvärdering av det som för Socialdemokraterna var en sådan enastående lyckad företagsfusion för mindre än ett år sedan här i kammaren! Säg något om de varningsrop som alla förnuftiga politiker i denna kammare kom med vid den tidpunkt då de hävdade att detta inte kommer att gå! Säg något om själva idén att driva företagsamhet så som vore det nationer! Säg något om det som har inträffat under de senaste veckorna och som har inneburit så stor skada och så stora påfrestningar både för företag och anställda och för relationerna mellan Sverige och Norge!

När det gäller arbetslösheten är det ju sant att det blir fler jobb i Sverige under högkonjunktur. Sjutton vore det väl annars! Men det är dessvärre också sant att trots att det blir fler jobb så biter sig arbetslösheten fast på över 10 %. Det är de här människorna jag talar om – de 10 % som inte känner igen sig i finansutskottets betänkande och som inte nöjer sig med att finansutskottets ordförande säger: Nu går det bra! Nu har vi vinden i ryggen! De säger: Gör någonting åt *min* vardag! Hjälp också *mig* att få en bättre framtid!

Jag tvivlar inte ett ögonblick på att Jan Bergqvist är glad. Men tänk på alla de människor i detta land som inte är lika glada. De frågar också efter socialdemokraternas svar på sina vardagsproblem.

Till slut: Jan Bergqvist frågade om siffror. Vi hävdade i debatten att kraschen för fusionen mellan Telia och Telenor skulle innebära ökad statlig upplåning. Inte ens Jan Bergqvist kan väl förneka att det förhåller sig på detta sätt.

Anf. 10 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Per Unckel är ju väldigt yvig i debatten, som vi märker. Han vill svepande göra gällande att vi socialdemokrater inte jobbar med människornas problem. Men vi håller ju på i alla riksdagsutskott och försöker förbättra villkoren. Nu har vi äntligen sanerat Sveriges ekonomi så att vi har möjlighet att satsa offensivt framåt på vården, skolan och omsorgen. I det läget vill moderaterna beröva kommunerna viktiga resurser.

Per Unckel är vårdslös med siffrorna. När han säger att arbetslösheten har bitit sig fast vid 10 % så stämmer inte det. Vi har ju varit nere under 10 %, och om vi tittar på prognoserna för nästa år så ser vi att siffrorna går under det. Även där har alltså Per Unckel fel.

När det gäller de 4–5 miljarderna så uppfattade jag Per Unckels tystnad som att han i praktiken tar avstånd från dessa felaktiga siffror.

Anf. 11 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! När det gäller räntekostnaderna på 4–5 miljarder är det en ganska enkel matematik. Låt oss säga att det blir drygt ett års förse-ning av en privatisering av Telia som det går och står. Jag antar att konsulter måste handlas upp för några hundratals miljoner för att göra om det hela nu, och hitta nya sätt att klara av det på. Ta den långa räntan på det! Då är vi uppe i någonstans mellan 3 och 5 miljarder kronor.

Fru talman! Jag blir lite förvånad när Jan Bergqvist tycker att vi borde ha diskuterat denna fråga under den gångna hösten. Vi har ju ännu inte den definitiva bekräftelsen på att affären har spruckit, Jan Bergqvist! Men det är ju möjligt att Jan Bergqvist förfogar över någon sorts klärvoa-jans som vi andra inte besitter.

Sedan vill han bagatellisera hela ärendet. Han säger att det inte spelar så stor roll. Men här har vi ju en statsbudget där 95 miljarder kronor plötsligt fattas, Jan Bergqvist! Jag trodde ändå – jag har i alla fall fått det intrycket när vi har diskuterat oppositionens budgetar, inte minst när det gäller utförsäljningsinkomster – att detta är oerhört centralt. Vi har ägnat en stor del av hösten åt att nagelfara oppositionens alternativ ända ned på kronor och ören, så att det verkligen stämmer!

Jag tycker att Jan Bergqvist kan tala om varför han vägrar att ta in en enda liten mening i betänkandet om att det finns en viss risk att uppåt 80–90 miljarder kronor inte kommer att komma in som förutsett i denna budget.

Tala om, Jan Bergqvist, varför det är så omöjligt att föra in en sådan liten kommentar i detta betänkande!

Anf. 12 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Vi har i finansutskottet följt den praxis som gäller för det här speciella betänkandet. Det innebär att budgetprocessen har sin gång. När den är avslutad kommer en formell redovisning av vad riksdagens beslut innebär – en sammanställning. Enligt den praxis som hittills har gällt enligt budgetprocessen är detta just enbart en sammanställning. Man har inte börjat på en ny utvärdering. Det kan man ju mycket väl göra, men i så fall i ett annat sammanhang.

Det handlar alltså om att finansutskottet enligt riksdagsordningen är ansvarigt för att göra denna sammanställning, som sedan ska underteck-

Prot.

1999/2000:49

16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

nas av talmannen och skickas över till regeringen. Det får väl diskuteras och utredas om man ska fortsätta den ordningen i en kommande budgetprocess, men så länge vi har ordningen att detta är ett formellt betänkande ska man alltså inte använda det till att starta en ny budgetprocess. I och för sig går det att starta en sådan på annat sätt om det finns särskilda behov av det, men alltså inte just genom detta betänkande.

Jag noterar att Mats Odell prutar på sina tidigare siffror. Förut var det 4–5 miljarder – nu är han nere i 3 miljarder. Förut sade han att det rörde sig om uppemot 100 miljarder – nu är han nere i 80–90 miljarder.

När jag hör Mats Odell kommer jag att tänka på en annan politiker som blev ansatt i en debatt för att han hade gått för långt. Då sade han: Det kan väl hända att jag överdriver, men inte så mycket att jag menar motsatsen till vad jag säger.

(Applåder)

Anf. 13 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Jan Bergqvist bagatelliserar att det saknas 95 miljarder kronor. Det spelar ingen roll, säger han. Det påminner mig om den pensionerade stinsen som gick ned till stationen och sade: Jaha, där gick Göteborgståget. Det skiter jag i.

Jan Bergqvist tycks ha ungefär samma förhållningssätt till att det saknas 80 kanske 90 miljarder kronor. Jag tycker att det är anmärkningsvärt, fru talman. Han anför nu formella skäl för att det inte skulle gå att skriva in i detta betänkande att det vidlåder en betydande osäkerhet kring siffrorna. Han kommer med formella skäl när det gäller en så totalt oformell fusion som har pågått här. Det hade sannerligen behövts lite mer formalitet och stringens över den processen, Jan Bergqvist. Kom inte dragande med formella skäl till att vi inte i detta betänkande kan skriva in att det faktiskt vidlåder mycket stora bekymmer när det gäller de beräkningar som finns där.

Anf. 14 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Det finns alltid osäkerhet om framtiden. Jag kan illustrera det genom att jämföra det som har stått i de tidigare bedömningarna med det som blev utfallet.

1995/96 blev det 74 miljarder kronor bättre utfall än vad vi hade räknat med. 1997 blev det 48 miljarder, och 1998 blev det 24,7 miljarder. Osäkerhet om framtiden finns alltid. I de här fallen gick det åt rätt håll.

När vi kommer in på siffror noterar ju var och en hur Mats Odell kastar sig som en trapetskonstnär mellan de olika siffrorna. Det var 95 miljarder vid ett tillfälle. Sedan var han nere i 90, och sedan 80 miljarder. Verkligheten är ju den att Mats Odell, som här talar om stringens och noggrannhet, inte har det själv när det gäller siffrorna.

Låt oss göra klart för oss att när man nämner siffran 95 miljarder är det den samlade siffran för all utförsäljning av statliga företag som kan bli aktuell. Vi har ju utförsäljningen av Celsius. Den känner alla till. Den har vi fått handlingar om. Vi har Nordbanken osv. När man talar om 95 miljarder och blandar ihop detta med Telia gör man ett allvarligt fel. Det kan man väl göra i tidningar och så, men Mats Odell, som har jobbat med det här så länge och intensivt som han själv framställer det, ska inte fortsätta att ständigt göra samma fel.

Anf. 15 LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Fru talman! Vi vet alla att det ärende vi nu behandlar är en formalitet. Det finns inget annat yrkande än bifall. Men att några av oss har velat ta upp en diskussion beror ju på händelser som har inträffat den allra senaste tiden, de allra senaste timmarna, och detta har effekter på statsbudgeten.

Jan Bergqvist kan väl inte förneka att ränteeffekten av en utebliven försäljning sannolikt är större än budgeteringsmarginalen i den budget vi nu ska anta? Jan Bergqvist säger att det är mycket värre att sjukförsäkringen blir dyrare. Ja, men de här effekterna adderas ju till varandra. Därför är det ett bekymmer.

Vi har upplevt ett år då regeringen hade lovat att privatisera för 45 miljarder, men det blev nästan ingenting. Nu har man lovat att privatisera för 90 miljarder nästa år. Sanningen är ju att den allra största delen i underlaget är pengar från en Teliaförsäljning.

I mitt huvudanförande sade jag att det viktigaste skälet för att privatisera Telia inte är budgeteffekten utan att Telias anställda ska kunna känna trygghet inför framtiden. När nu det här projektet har havererat är ju frågan till Socialdemokraterna: Är ni nu beredda att sälja ut Telia till svenska folket? Den frågan kvarstår.

Anf. 16 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Jag vet fortfarande inte om det kommit någon officiell bekräftelse på detta. En del har påstått det med bestämdhet. Jag har inte själv fått den informationen. Därför tycker jag fortfarande att det ligger någonting i detta att huvuddelen av Teliadebatten ska äga rum på måndag. Såvitt jag vet kommer näringsministern då till näringsutskottet. Jag har i och för sig inget emot att diskutera det, men vi måste ta en sak i taget.

Lars Leijonborg nämnde själv att försäljningar för 45 miljarder var upptagna i år, och det blev inte särskilt mycket av det. Det blev 1 miljard. Men – och det är svaret på de skräckskildringar om hur illa det kommer att gå för budgeten nästa år – trots att det föll bort 44 miljarder i försäljningar förbättrades enligt alla bedömningar de offentliga finansernas finansiella sparande i år.

När vi kommer in på kärnfrågan som det särskilda yttrandet handlar om, skapar man en skrämselstämning här och säger att nu skakar budgeten till i sina grundvalar. I själva verket kommer vi att klara att amortera på statsskulden. Vi kommer att klara överskottsmålet. Våra offentliga finanser är starka och stabila.

Anf. 17 LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Fru talman! Samtidigt är ju sanningen den att vi har ett budgettak. För att klara det har regeringen tvingats att senarelägga statsutgifter.

De återkommande uppgifterna om fördyringar i sjukförsäkringen talar ju för att sådana förskjutningar som t.ex. har drabbat u-landsbiståndet 1998 och 1999 kommer att ske ytterligare än gång. I det perspektivet är det fullt relevant att bekymra sig över vad ett bortfall av ränteintäkter i den här storleksordningen skulle innebära. Svaret är att det alltid brukar ordna sig. Men det är ju inte särskilt ansvarsfullt.

Prot.

1999/2000:49

16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

Vi har haft några år av överskott. Men vi ska väl ändå tro på att den budget vi nu antar bygger på korrekta antaganden. Och om den gör det, är detta ett bekymmer som varken socialdemokraterna i finansutskottet eller i denna debatt har kunnat ge något bra svar på.

Anf. 18 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Lars Leijonborg har ju ibland haft möjlighet att delta i finansutskottets sammanträden. Jag tycker att det var synd att han inte hade möjlighet att vara med på det sammanträde vi hade nu innan bordläggningen. Där hade vi en genomgång med statssekreteraren i Finansdepartementet kring de här frågorna. Det framgick väldigt tydligt att de räntekostnader det kan bli frågan om ska ställas mot de företagsinkomster som sker i annat fall. Om man inte får de här ränteinkomsterna, får man försäljningsinkomster. Kontentan om man väger ihop nettot är att skillnaden är marginell och att det i dag inte går att säkert uttala om nettot är plus eller minus.

Sedan talade vi om sjukförsäkringen. Jag refererade till vad som hade hänt i år med dessa 7 ½ miljarder. Det var i och för sig en ganska stor sak som har fått en del konsekvenser som Lars Leijonborg berörde. Men vi klarar detta utan att göra någon försämring av sjukförsäkringen. Det som vi nu talar om är inte alls ett så stort problem som sjukförsäkringen ur budgetsynpunkt.

Anf. 19 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! När jag säger att de näringspolitiska konsekvenserna och konsekvenserna för den infrastrukturella utbyggnaden är betydligt större än budgetkonsekvenserna i det här fallet, lutar jag mig emot att de två budgetmålen kommer att hållas. Vi kommer alltså att nå de 2 % i överskott i de offentliga finanserna som vi har satt upp och budgettaket kommer att hållas. Det är de två viktigaste sakerna som har bäring på betänkande nr 10 som vi nu strax ska besluta om, som jag ser det.

Men detta är naturligtvis inte helt obetydligt för statsfinanserna på sikt. Det är viktigt att vi inte tappar tempo i avbetalningarna på statsskulden. Vi väcker den här motionen för att se till att vi rekonstruerar, att vi säljer och gör det till en folkaktie. Det är viktigt att vi investerar i framtiden för att få pengar till avbetalningar och för att hålla nere räntor och inflation.

Min fråga till Jan Bergqvist blir då: Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta för att vi inte ska tappa tempo i avbetalningarna på statsskulden och för att vi ska kunna hålla räntor och inflation nere? Vi har ju gemensamt lyckats få ned dem. Det gäller att få fart i ekonomin och öka tillväxten.

Anf. 20 JAN BERGQVIST (s) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att understryka det som Agne Hansson säger: Den bedömning vi kan göra är att vi klarar överskottsmålet och nästa år får ett överskott i de offentliga finanserna på ungefär 40 miljarder kronor, motsvarande 2 % av BNP, och att vi dessutom klarar att hålla utgiftstaket.

Sedan tar Agne Hansson upp frågan om försäljning av statliga företag. Där finns det en skillnad mellan dem som ligger längst ut på höger-

kanten och oss socialdemokrater. De som ligger långt ut på högerkanten – och dit räknar jag inte Agne Hansson – vill sälja och privatisera av principiella ideologiska skäl. Vi socialdemokrater ser det här praktiskt. Vi vill bedöma från fall till fall, väga fördelar mot nackdelar i de olika sammanhangen och se vad som blir bäst för medborgarna. Det är den utgångspunkten vi kommer att ha när vi noggrant kommer att diskutera de här frågorna framöver.

Prot.
1999/2000:49
16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

Anf. 21 JOHAN LÖNNROTH (v):

Fru talman! Oj, oj, oj, vilka jeremiader! Är den här oron äkta? Fundera på det, allihop. Är det äkta känslor av oro?

Jag påminner mig att Lars Tobisson stod i denna talarstol för nästan exakt ett år sedan i motsvarande debatt. Minns ni det? Där väckte också moderaterna en sådan här extradebatt. Vad var det han sade då? Jag har läst på lite grann i protokollet. Han sade: Nu räknar regeringen med 3 % tillväxt. Ja, även Vänsterpartiet och Miljöpartiet räknade med 3 % tillväxt i BNP år 1999. Det var alldeles för optimistiskt, hette det. Vi målade i alldeles för ljusa färger. Det skulle bli på sin höjd 2,2 %, som man hade sagt i den tidigare prognosen.

Enligt Konjunkturinstitutets senaste bedömning landar vi på ungefär 3,8 %. Det var en felbedömning från Lars Tobisson på i storleksordningen 40 miljarder kronor. Det är inte lätt att göra prognoser, men det kanske säger någonting om att moderaternas förmåga att förutse budgetutfall inte säkert är bättre än den nuvarande majoritetens förmåga.

Det gjordes också stora felräkningar, har vi fått höra alldeles nyss i finansutskottet, åren 1995–1998. Sammantaget 150 miljarder bättre än prognoserna gick de samlade budgetarna dessa år – dramatiska förbättringar. Det är svårt att göra sådana här prognoser, men utfallet hittills har gått åt det positiva hållet.

Kan vi nu inte gemensamt inför julhelgen glädjas åt detta, Per Unckel? Kan inte Per Unckel se lite glad ut över att det tydligen går bättre än vad ni moderater alltid tror, dysterkvistar som ni är?

Jan Bergqvist tyckte att vi skulle ge lite hjälp till borgarna att lära sig räkna. Det ställer jag helhjärtat upp på. Jag ska försöka mig på ett litet pedagogiskt exempel, eftersom jag har förstått att vare sig Per Unckel, Lars Leijonborg eller Mats Odell nog inte förstod det som Peter Lagerblad sade om utgiftstak, skulder och att sälja aktier.

Jag är själv hyresgäst, så jag kan inte så mycket om det här med villalån. Men jag antar att de här kamraterna är villaägare. Låt oss säga att t.ex. Per Unckel har gjort upp en budgetplan. Han har naturligtvis ett utgiftstak. Det räknar jag med, för han älskar ju det här utgiftstaket. Han har alltså sagt: Mer än 200 000 kr ska jag inte göra av med på privatkonsumtion. Så har han 100 000 kr i aktier som han har tänkt sälja för att lösa in ett villalån på ett lika stort belopp. De här aktierna ger kanske utdelningar på i storleksordningen 3 000–4 000 kr. Räntan på villalånet är kanske någonting liknande, kanske lite större.

Nu visar det sig när år 2000 kommer att det inte var så bra läge att sälja just dessa aktier, så han får nog vänta till år 2001. Påverkar det hans utgiftstak i övrigt? Nej, självklart inte. Utgiftstaket är ju för det första fastställt oavsett inkomsterna, och för det andra är det ju ingen reell skill-

nad. Han byter lite utdelningsinkomster mot lite ränteinkomster; det är ju bara det som det handlar om.

Det är precis samma sak här. Det är ingen som helst dramatik i hela den här situationen.

Det är klart att det är dramatik näringspolitiskt och när det gäller Telias framtid. Det är naturligtvis ett mycket allvarligt läge att det här fusionsprojektet nu uppenbarligen har havererat. Men det är egentligen ingen katastrof det heller. Nu är det nödvändigt att vi alla tillsammans tar ett ansvar och ser till att det blir bra för Telia och att det utvecklas.

Jag vill vända mig till Agne Hansson, som talade mycket bra om nödvändigheten av att hela Sverige ska leva, bredbandssatsningarna osv. Jag ska tala om för Agne Hansson, för jag tror inte han vet det, att vi faktiskt motionerade redan i januari 1994 om att upprätta något slags motsvarighet till Statens banverk på teleområdet med att bygga just dessa informationsdatavägarna till alla, även i Norrlands inland och i glesbygden.

Nu finns det ju en risk att några av de stora jättarna klampar in och försöker köpa hela Telia. Kommer de att åstadkomma de här bredbanden? Nej, Agne Hansson, det kan du titta dig i stjärnorna efter om de tar över det här.

Det är möjligt att vi ska sälja av en del av det operativa, dvs. det här med att köra på näten. Det kanske inte är riktigt bra att ha ett statligt företag som håller på med sådant. Då kan vi använda de pengarna till just de här nödvändiga investeringarna. Det betyder att vi ska upprätta en typ av statens tele- eller databanverk, så att säga. Då kanske man också kan samarbeta med det nuvarande Statens banverk, som ju har en del anläggningar som kan användas i dessa sammanhang.

Lars Leijonborg och Folkpartiet säger att vi säljer det på börsen och så blir det en folkaktie. Det låter ju väldigt bra med en folkaktie. Det stora problemet på börsen i dag är ju att ägandet blir alltmer kortsiktigt. 70–75 % av ägandet på Stockholmsbörsen är kortsiktigt ägande utan några som helst idéer om vad man vill med sitt ägande och med kortsiktig avkastning som mål. Jag brukar säga att det är lata kapitalister som håller på att ta över alltmer.

Vi behöver långsiktiga och stabila ägare. Javisst, staten har inte varit bra som ägare. Vi har inte klarat av att ta ett långsiktigt ägaransvar. Det måste vi lära oss att ta. Löntagarna måste ta ett sådant ägaransvar. Det visar sig i undersökningar i USA, England och Frankrike att löntagarägande, som ju är det riktiga socialistiska ägandet, är mer effektivt. Ju större andel löntagarna äger i företagen, desto effektivare går företagen långsiktigt. Det är en oerhört intressant utveckling. Slutsatsen blir återigen: Socialistiskt ägande – *riktigt* socialistiskt ägande – är mer effektivt än det alltmer spekulativa och kortsiktiga kapitalistiska ägandet.

Till sist har det ju talats mycket om såpopera och fars. Det är klart att det har funnits ganska märkliga inslag och extrema utslag av nationalism. Norska sv:s ordförande Kristin Halvorsen berättade för mig i telefon häromdagen att om hon i dag skulle gå ut och säga att vi skickar norsk trupp till svenska gränsen, fullt beväpnad, skulle sv stiga 5 % i opinionsmätningarna. Det säger kanske någonting om klimatet i Norge. Det har varit kaxiga uttalanden från båda sidor som inte har varit bra.

Men samtidigt skulle jag vilja varna er som nu nästan vältrar er i beskrivningen av det hela: Det handlar faktiskt om demokratin. Det handlar om demokratins villkor.

Ja, det är mer komplicerat att i en demokratisk process diskutera t.ex. vad vi ska göra med våra stora svenska företag. Det är mer komplicerat än i de stora privata bolagens diktaturer. Där handlar det om diktatur. De stora privata bolagen skulle man kunna säga är något slags planhushållningsdiktaturer. Det är bara vd som säger att nu ska företaget ligga där, nu ska vi flytta till London, osv. Det är mycket lättare, visst är det det.

Men var aktsamma om vår demokrati! Det måste ta tid och det måste kunna förankras i en bred och mycket öppen debatt. Det ska vi slå vakt om.

(Applåder)

Anf. 22 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Jag har ändå uppfattat att Johan Lönnroth och hans parti har varit för den fusion som nu av allt att döma håller på att spricka. Ni har varit ett parti som har garanterat regeringen att få det parlamentariska stöd som har behövts för detta.

Jag har bara en kort fråga till Johan Lönnroth mot bakgrund av det han sade, att han nu trängtar efter mer av ren socialism. Är det förenligt med Johan Lönnroths bild av ren socialism att svenska staten på egen hand privatiserar Telia?

Jag har annars den uppfattningen att Vänsterpartiets åsikt om vad socialism är tidigare har inneburit någon sorts bannlysning av en privatisering av Telia. Var står nu Vänsterpartiet? Kräver ni att man ska ragga upp ett nytt statligt företag att först bunta ihop det med för att sedan genomföra samma sak igen? Eller kan ni tänka er att man gör en privatisering direkt över Stockholmsbörsen? Därmed skulle man kunna få ett pris på vad detta mycket välskötta företag är värt för de svenska skattebetalarna, utan det som hittills har tyngt värdet, nämligen att en majoritet av aktierna skulle ha varit inlåsta i minst 16 år i ett näringsdepartement i Sverige och ett kommunikationsdepartement i Norge och alltså ha varit utsatta för de slitningar vi nu har sett prov på.

Kan Vänsterpartiet tänka sig en separat privatisering av Telia? Det har nämligen den socialdemokratiska gruppledaren uttryckt att han är för. Matz Hammarström gav uttryck för samma sak i gårdagens debatt. Vad säger Vänsterpartiet?

Anf. 23 JOHAN LÖNNROTH (v) replik:

Fru talman! Först får jag väl upprepa att jag talade om en riktig socialism. För att finna min definition av en riktig socialism är det bara att gå tillbaka till urkunderna från 1830-talet, då begreppet socialism grundades. Det handlar om de arbetande människorna som själva skulle ta över produktionen från kapitalisterna. Det är det som är riktig socialism.

Statligt ägande är inte riktig socialism i den meningen.

Sedan är det så att jag och Vänsterpartiet anser att staten ska äga grundläggande delar av infrastrukturen. Det brukade man kalla naturliga monopol i de nationalekonomiska läroböckerna förr i världen. Men begreppet har av någon anledning försvunnit.

Prot.

1999/2000:49

16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

Det finns rationella skäl för att järnvägsnätet, datanätverket, vägarna osv. ska ägas av staten. Det hävdar vi. Men i grunden är det riktiga socialistiska ägandet löntagarägandet eller arbetarägandet.

Det vi nu tänker diskutera med regeringen är att utveckla Telia till en institution som tar hand om just den grundläggande infrastrukturen. Vi har också förklarat oss villiga att kanske sälja de bitar av det hela som sysslar med operation på det här nätet för att i stället få fram pengar till det som både Agne Hansson och vi vänsterpartister vill ha, nämligen en garanti för att man även i Norrlands inland ska kunna få tillgång till det här bredbandsnätet. Det kommer aldrig privatkapitalistiska bolag att kunna fixa.

Anf. 24 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Först skulle jag vilja ha reda på vad det är för skrifter om ren socialism från 1830-talet som Johan Lönnroth tänker på, med tanke på att Kommunistiska manifestet publicerades 1848. Men det kan vi kanske ta efteråt.

Telia är inget naturligt monopol. Vi lever i en avreglerad televärld. Det är det som gör att kostnaderna minskar för konsumenterna. Jag tror att Johan Lönnroth lever kvar alldeles för mycket i de gamla skrifterna. Det är gulnade kartblad och missvisande ideologiska kompasser som Johan Lönnroth försöker ta sig fram med i den moderna globaliserade världen. Detta kommer att misslyckas.

Jag tycker ändå, fru talman, att jag fick en liten uppfattning om att man även på den här punkten nu håller på att ändra sina grundläggande principer för att få sitta med vid maktens köttgrytor.

Anf. 25 JOHAN LÖNNROTH (v) replik:

Fru talman! Vi ska kanske inte vältra oss i gamla gulnade skrifter, men jag kan väl få nämna att det begrepp som Marx och Engels använde på 1840-talet var arbetarnas fria associationer. Staten skulle i den här teorin dö bort under socialismen.

Vi ska gärna ordna en liten studiecirkel i Kommunistiska manifestet och i Kapitalet för Mats Odell om det är så att han vill det.

Inom parentes sagt förekommer begreppet planhushållning över huvud taget inte hos Marx. Mats Odell kan slå upp i registret på Kapitalet så ska han få se att det inte är det det handlar om.

Naturligtvis ska vi intressera oss mer för framtiden och det som håller på att hända. Det intressanta som håller på att hända – det finns massor av skrifter som handlar om detta, som jag också gärna ska visa Mats Odell – är att löntagarägande visar sig effektivt. I USA är personalägandet uppe i 10 %. Det visar sig alltså att de företag där de anställda tagit större ansvar går bättre än de rena privatkapitalistiska företagen.

Anf. 26 PER UNCKEL (m) replik:

Fru talman! Jag vet inte om man ska skratta eller gråta. Det var en del av regeringsunderlaget som talade. Det är av denna filosofi som regeringen ytterst är beroende för att kunna sitta kvar, som rekommenderar kammaren att söka sig tillbaka till 1830-talets politiska, socialistiska filosofi för att hitta ett sätt att hantera Telias framtid.

Johan Lönnroth kan inte mena allvar när han säger detta. Framför allt hoppas jag att inga socialdemokrater i denna kammare lyssnar på det han säger. Ännu mer hoppas jag att det inte finns några socialdemokrater som är överens med honom om att göra Telias framtid beroende av en sådan diskussion.

Johan Lönnroth påpekade att Per Unckel borde vara glad. Jag är gärna glad, men jag är inte glad förrän vi har fått en budget och en ekonomi som gör att människor i det vardagliga Sverige kan känna tillförsikt inför framtiden. Det handlar om alla de människor som inte känner igen sig i finansutskottets betänkande, som jag försökte övertyga Jan Bergqvist om tidigare, vilkas vardag är knapp och kärv, vilkas barn inte får den skolgång de själva hoppats på, vilkas trygghet inte är den de har rätt att ställa krav på.

Detta, Johan Lönnroth, kan inte botas med hurtfriska, klämkäcka utrop om att man ska vara glad i stället. Människor blir glada, jag också, i det ögonblick Sverige motsvarar de högt ställda förväntningar som människor har rätt att ha.

Jag ska inte trötta kammaren med mina personliga utgiftstak. Men jag kan försäkra Johan Lönnroth att de både för mig och för merparten svenskar ligger långt under vad de borde vara till följd av de höga skatter som bl.a. Johan Lönnroth är ansvarig för.

Anf. 27 JOHAN LÖNNROTH (v) replik:

Fru talman! Jag hoppas att jag inte oroar Per Unckel alltför mycket om jag säger att diskussionen om löntagarägande håller på att bli oerhört intressant inom framför allt LO. Jag har talat med ett antal socialdemokrater om hur man t.ex. inför premiereservsystemet ska bygga upp motsvarigheten till den kanadensiska solidaritetsfonden. Den diskussionen håller nu på att växa inom hela arbetarrörelsen. Det är oerhört intressant. Diskussionen kommer att ta ganska lång tid, om det kan lugna Per Unckel, men den kommer.

Det är självklart att det är vardagssituationen för de många svenskarna som är viktig och som vi grundar den här diskussionen på. Jag delar oron när det gäller situationen i skolan. Många skolor i Göteborgs förorter har alldeles för lite resurser. Det är en mycket allvarlig situation. Därför måste Per Unckel och andra vara så pass solidariska att ni låter bli att öka er privata konsumtion och i stället ser till att betala in tillräckligt mycket skatt i solidarisk ordning, rättvist fördelad skattebörda, så att vi verkligen kan bygga den skola som kommer alla till del.

Anf. 28 PER UNCKEL (m) replik:

Fru talman! Det spelar uppenbarligen ingen roll hur stor den offentliga verksamheten är i Sverige. Det blir ändå inte tillräckligt bra skola, ändå inte tillräckligt bra vård, ändå inte tillräckligt bra omsorg och ändå flyr poliserna från sina arbetsuppgifter och lämnar därmed många människor i ökad otrygghet. Förstår inte Johan Lönnroth att det finns andra förklaringar till varför Sverige ser ut som det gör i dag? Förstår inte Johan Lönnroth att problemen som människor upplever inte först och främst är förknippade med att den offentliga sektorn är för liten utan för att den i grundläggande hänseenden sviker sina förpliktelser?

Prot.
1999/2000:49
16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

Om det vore så enkelt att världens högsta skatter eller världens största offentliga sektor skulle ge den bästa skolan, den bästa rättstryggheten, den bästa omsorgen, den bästa sjukvården, varför är inte Sverige bäst i alla dessa hänseenden? Hur kan Johan Lönnroth vägra att inse att det måste finnas något systemfel i Sverige som gör att så många människor har så svårt att känna igen sig i den vänsterretorik som Johan Lönnroth är så mästerlig på att utöva?

Om Johan Lönnroth vänder ned i den riktiga vardagen skulle han hitta en värld som inte ser ut såsom han föreställer sig i sina stora anföranden. Han skulle hitta människor som inte far väl. Då skulle han själv ställa sig frågan vad han kan göra som politiker för att göra livet lite lättare för dem, i stället för att gå i armkrok med en socialdemokrati som uppenbarligen inte vill någonting annat än att brösta upp sig inför riksdagens kammare och säga att vi lever i den bästa av världar. Så ser inte Sverige ut, Johan Lönnroth! Kom ned till verkligheten och börja från den utgångspunkten.

Anf. 29 JOHAN LÖNNROTH (v) replik:

Fru talman! Jag gissar att jag träffar minst lika många människor som inte far väl som Per Unckel gör. Faktum är att skolan och vården har tappat andelar av den samlade nationalinkomsten under ett antal år. Inom vården är det alldeles dramatiskt – man har fallit i andel. Det är grundorsaken till de problem som finns.

Sedan skriar ni över eländet i skolan, när ni själva har tagit ifrån skolan stora resurser. Det befrämjar naturligtvis era privatiseringskrav, som ytterligare förstärker det klassamhälle som tyvärr håller på att växa fram också här i landet. Fortfarande har Sverige enligt internationella mätningar lägst andel fattiga. Situationen för kvinnor i Sverige är fortfarande nr 1 i mätningarna. Det ska vi vara stolta över.

Men om er ideologi går segrande fram kommer situationen att bli än mer allvarlig.

Anf. 30 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att det är bra att Centerpartiet har väckt motioner. Vi kan ta debatten om bredbandstekniken när den frågan blir aktuell.

Fru talman! När Centerpartiet pratar om att bygga infrastruktur för alla är det fråga om bredbandsteknik med fiberoptik. Det ska vara ett nät av betydande dignitet som når alla. Det är någonting helt annat än de linor som Telia har i dag. Men *det* nätet ska självklart vara i samhällets ägo som en garanti för alla.

Men innan vi är där måste vi vara konstruktiva framåt, sälja och investera. Jag hoppas att Vänsterpartiet inte blir proppen i den process som kan bli något bra för framtiden.

Anf. 31 JOHAN LÖNNROTH (v) replik:

Fru talman! Vi kan nog i stor utsträckning vara eniga om att det krävs mycket stora investeringar. Hur det exakt ska se ut tekniskt saknar jag kunskaper att bedöma, men det handlar om mycket stora belopp som behöver investeras för att få vägarna ut till alla på likvärdiga villkor.

Det är därför jag blir så förvånad över att Agne Hansson och hans parti kan liera sig med kamraterna på högerkanten. De vill sälja ut rubbet! Det finns inte en chans om Telia kastas i gapet på de multinationella jättarna. De kommer aldrig att investera. Det kommer att bli bra för stockholmarna och kanske för oss göteborgare och några till, men det kommer definitivt inte att gynna de grupper som jag vet att Agne Hansson och hans parti värnar om.

Prot.
1999/2000:49
16 december

*Statsbudget för
budgetåret 2000*

Anf. 32 AGNE HANSSON (c) replik:

Fru talman! Jo, Johan Lönnroth, läs motionen. Där beskrivs en strategi för hur vi ska få bästa räntabilitet på investeringarna genom försäljningarna. Det är inte fråga om att liera sig hit eller dit. Det är konstruktiva förslag till lösningar.

Anf. 33 MATZ HAMMARSTRÖM (mp):

Fru talman! Jag ska till skillnad från flertalet andra talare försöka hålla mig till ämnet, nämligen de eventuella budgetkonsekvenserna av den sannolikt spruckna fusionen mellan Telia och Telenor.

Man kan också undra om det är något slags parlamentarisk separationsångest som drabbar moderata veteraner så här inför juluppehållet. Det var samma sak i fjol. Då fogade man ett särskilt yttrande till FiU10 och startade en debatt. Då var det nya prognossiffror om lägre tillväxt som gjorde att man hävdade att statsbudgeten vilade på felaktiga grunder. Nu är det den sannolikt spruckna fusionen mellan Telia och Telenor som tas som anledning till att hålla en extradebatt både i dag och på måndag.

Visst innebär en sprucken fusion ett allvarligt näringspolitiskt problem, men den ger inte alls den stora budgetosäkerhet som det har gjorts sken av. Flera budgetposter är svåra att prognostisera. Därför finns det också tillägsbudgetar för att följa upp utvecklingen under året. Om fusionen har spruckit får vi privatisera Telia på ett annat sätt. Det är fullt möjligt att en annan modell för privatisering kan ge betydligt mer än de kanske 80 miljarder som den här affären var tänkt att ge. Såvitt jag vet är Telia värderat till ungefär 270 miljarder.

Om nu detta inte går att genomföra under år 2000 bör det gå att genomföra under år 2001. Enda konsekvensen blir att vi får amortera mindre på statsskulden år 2000 och mer år 2001. År 2000 kan det alltså bli lägre intäkter, men det fattas inte några 95 miljarder som det har hävdats här. Telia står kanske för 80 av de budgeterade 95 miljarderna. Amorteringen på statsskulden beräknas till 82 ½ miljarder. Det blir en amortering på statsskulden, även om den inte blir särskilt stor om vi inte får in några intäkter från Telia under det kommande budgetåret.

Det blir inte fråga om ökad upplåning, som också har påståtts. Värdet av Telia finns kvar och kan realiseras i stället under år 2001.

Det här innebär högre statsskuldräntor under år 2000, men det innebär också en utebliven inkomstminskning eftersom Telia inte säljs. De posterna kan mycket väl ta ut varandra. Nettoförlusten är i alla fall inte så dramatisk som Mats Odell ger sken av med påståendet att den spruckna fusionen med full kraft slår in i statsbudgeten.

Det som påverkas eller kan påverkas är takten på och omfattningen av amorteringarna på statsskulden. De budgetpolitiska målen ligger fast. Varken utgiftstaket eller överskottsmålet påverkas.

Anf. 34 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag vill bara konstatera att Matz Hammarströms anförande var mycket tillfredsställande. Vad jag förstår finns det en majoritet i kammaren som vill gå vidare med en privatisering av Telia. Många av oss har känt att den här debatten kanske var onödig, men det senaste inlägget från Matz Hammarström gjorde den fullt motiverad.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

Kammaren biföll utskottets hemställan.

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motion

1999/2000:N21 av Lennart Daléus m.fl. (c)

Den uppbrutna fusionen Telia–Telenor – väckt enligt 3 kap. 15 § RO med anledning av händelse av större vikt.

7 § Avslutning

Anf. 35 TALMANNEN:

Som jag tidigare meddelat kommer en särskild debatt om Telia–Telenor-affären att äga rum måndagen den 20 december kl. 12. Höstsessionen kan således inte avslutas nu. Likväl vill jag använda detta tillfälle till att tacka riksdagens ledamöter och personal för höstens arbete.

Ärade ledamöter! Vi lämnar inom kort det årtusende då Sverige fick en riksdag och det sekel då demokratin fick sitt genombrott i vårt land. En stund som denna kan också naturligt ge rum för blickar mot den tid som varit och för visioner om den som nu kommer.

Förra sekelskiftet blev inte någon stor sak för den tidens ärade ledamöter av första och andra kammaren. Att riksmötet avslutades redan den 15 maj 1899, som seden då var, befordrade knappast nyårsyra i Sveriges riksdag.

Talmannen i andra kammaren – Robert de la Gardie – fann sig ändå föranlåten att något kommentera tidens gång, denna vårdag det sista året under det förra seklet. Så här sade han: ”När detta blad en gång är vordet fullskrifvet, måtte det då kunna vittna om, att den utveckling i andligt och materiellt hänseende, som kännetecknat vårt land under detta århundrade, då ytterligare vunnit förkofran och stadga, till lycka för ett älskadt fädernesland, till gagn och väl för alla dem, som derinom bygga och bo”.

Det var människors förhoppningar den gången. Det var förhoppningarna hos dem som ingenting visste om det första och det andra världskriget, som ingenting visste om Gulag och om Förintelsen eller om atombomben.

De visste heller ingenting om demokratins genombrott, om välfärdens uppbyggnad, om farsoters betvingande eller om de nationer som skulle komma att befrias från kolonialt förtryck.

Men bland de många som då ännu inte hade rätt att rösta och att delta i besluten fanns drömmar och visioner – om fred och demokrati, om kvinnlig rösträtt och jämställdhet, om barnens århundrade, om ett samhälle där varje människa skulle kunna förverkliga sina bästa stämningars längtan.

De hoppades och de trodde på en bättre framtid. Där har ingenting förändrats, och där kommer ingen förändring att ske till nästa gång tiden vänder blad.

Människor kommer att hoppas, människor kommer att ta ansvar för sin egen och sina medmänniskors framtid. Människors förhoppningar om fred och frihet, om demokrati och mänskliga rättigheter är eviga.

Ärade riksdagsledamöter! Sveriges riksdag är en del av den förändring vi ständigt lever i och en del av den framtid som vi bygger tillsammans. Riksdagsarbetet denna höst är ett uttryck för en god utveckling, som inger förhoppningar. Riksdagen har i hög grad, mer än tidigare, hävdat sin ställning som en central arena i den politiska debatten, inte minst genom det stora antalet aktuella debatter.

Ett fruktbart och framtåsyftande arbete för att utveckla och stärka riksdagens arbetsformer utförs nu av ledamöter och anställda inom Riksdagskommitténs ram.

Denna höst har två ledamöter lämnat riksdagen för andra uppdrag. Barbro Westerholm kom in i riksdagen 1988 och gjorde under mer än ett decennium med sin gedigna bakgrund som läkare och forskare och med breda erfarenheter från folkhälsoarbetet, bl.a. som generaldirektör för Socialstyrelsen, värdefulla insatser i riksdagsarbetet inom främst social- och utbildningsutskotten. Vi önskar Barbro Westerholm varmt lycka till på sitt nuvarande uppdrag, som ordförande i Sveriges pensionärsförbund.

Jörgen Andersson valdes till riksdagsledamot 1998, med lång kommunal erfarenhet och erfarenhet som statsråd i Närings- respektive Inrikesdepartementet. Vi tackar Jörgen Andersson för insatserna i riksdagen utifrån de båda perspektiven som ledamot och som statsråd och önskar honom framgång på det nya uppdraget som ordförande i Vattenfall.

Ärade ledamöter! I går afton avslutade Sveriges riksdag högtidligen – och festligt – sitt arbete detta årtusende och detta sekel med konsert på Kungliga Operan. Uruppförandet av tonsättaren Hans Gefors och författaren Lars Forssells verk *Hemkänslan* gav många tankar om det som varit och det som väntar, om vårt ansvar för medmänniskans rätt att undgå främlingskap, medmänniskans rätt att erfara hemkänsla, med bl.a. dessa ord:

”Allt vi hade var gränslös frihet
Friheten var som en ordlös sång
Och landet Sverige var namnlöst och gränslöst
Vi är alla invandrarbarn.
Vi kom en gång alla till främmande land.”

Vi känner stolthet över och ansvar för det land som är vårt gemensamma hem.

Prot.
1999/2000:49
16 december

Prot.
1999/2000:49
16 december

Ärade riksdagsledamöter och anställda i riksdagen! Jag vill varmt tacka för det demokratiska arbetet denna höst. Jag önskar er alla en skön helg och ett riktigt gott nytt årtusende.

Med detta är dagens sammanträde avslutat.

8 § Kammaren åtskildes kl. 19.37.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot.
1999/2000:49
16 december

1 §	Avsägelse.....	1
2 §	Ledighet, m.m.....	1
3 §	Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
4 §	Meddelande om särskilt anordnad debatt	2
	Anf. 1 TALMANNEN.....	2
5 §	Statsbudget för budgetåret 2000.....	2
	Finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU10.....	2
	Anf. 2 PER UNCKEL (m).....	2
	Anf. 3 MATS ODELL (kd)	4
	Anf. 4 LARS LEIJONBORG (fp)	5
	Anf. 5 AGNE HANSSON (c).....	6
	Anf. 6 JAN BERGQVIST (s).....	7
	Anf. 7 PER UNCKEL (m) replik	9
	Anf. 8 JAN BERGQVIST (s) replik.....	10
	Anf. 9 PER UNCKEL (m) replik	10
	Anf. 10 JAN BERGQVIST (s) replik.....	11
	Anf. 11 MATS ODELL (kd) replik.....	11
	Anf. 12 JAN BERGQVIST (s) replik.....	11
	Anf. 13 MATS ODELL (kd) replik.....	12
	Anf. 14 JAN BERGQVIST (s) replik.....	12
	Anf. 15 LARS LEIJONBORG (fp) replik.....	13
	Anf. 16 JAN BERGQVIST (s) replik.....	13
	Anf. 17 LARS LEIJONBORG (fp) replik.....	13
	Anf. 18 JAN BERGQVIST (s) replik.....	14
	Anf. 19 AGNE HANSSON (c) replik	14
	Anf. 20 JAN BERGQVIST (s) replik.....	14
	Anf. 21 JOHAN LÖNNROTH (v)	15
	Anf. 22 MATS ODELL (kd) replik.....	17
	Anf. 23 JOHAN LÖNNROTH (v) replik	17
	Anf. 24 MATS ODELL (kd) replik.....	18
	Anf. 25 JOHAN LÖNNROTH (v) replik	18
	Anf. 26 PER UNCKEL (m) replik	18
	Anf. 27 JOHAN LÖNNROTH (v) replik	19
	Anf. 28 PER UNCKEL (m) replik	19
	Anf. 29 JOHAN LÖNNROTH (v) replik	20
	Anf. 30 AGNE HANSSON (c) replik	20
	Anf. 31 JOHAN LÖNNROTH (v) replik	20
	Anf. 32 AGNE HANSSON (c) replik	21
	Anf. 33 MATZ HAMMARSTRÖM (mp).....	21
	Anf. 34 LARS LEIJONBORG (fp)	22
	Beslut	22
6 §	Bordläggning.....	22
7 §	Avslutning.....	22
	Anf. 35 TALMANNEN.....	22
8 §	Kammaren åtskildes kl. 19.37.....	24

